

Váradý Szabolcs

Hátha nem úgy van

© Váradý Szabolcs, 1988

TARTALOM

Székek a Duna fölött

Régi versek

A nagy folyamat
Hazafelé
A lábról
Egy kívülálló, ha volna ilyen
Mégis miben?
Lélekben
Négysoros
Tengerpart
Verses levelezőlapok
A nagy kapocs
Éveink hozadéka
A felnőttkor kezdete
Vakáció
Hanyatló periódus
Székek a Duna fölött
Dubrovnikban elromlott az idő
Esély
Rádiózás lecsószezonban
Egy születésnap örvéen
Epizód
„Kulcsok és kérdőjelek”
Őslények egymás közt
Horác
Don G. dong
Holtpont derűje
Amíg ide vissza
Hadrianus-változat
Jégcsapok
Addig is

Kutyára dér

Új versek

A katéterre várva
Villanella
Első mesterem emlékezete
Egy csobánkai kertben
Ha ott élhetne
Elégiamorzsza
Álom, mértékkal
Képződmények
Te megjelenysz-e?
Félálom partja
Egy közös dal emléke
„És mást sosem”
Időn kívül
A robbanás előtt
Egy szekrény előtt
Felhők
Kutyára dér
Régi holmi
Rosszkedvem tele
Ezt álmodtam
I'm sorry
Színház után
Döntetlen
Koncert után
A rímszálak elkötése
Elromlott szerkezet

Székek a Duna fölött

Régi versek

A nagy folyamat

Mint tudjuk, a törvény beteljesül
így vagy amúgy és akarjuk-e vagy sem,
nem néz az se istent, se embert,
az előbbi nem lévén, az utóbbi
meg lévén bár, de nagy rendeltetése
szerint csupán azért, hogy ezt megértse,
visszatükrözze dialektikája
a dialektikát, melynek törvényei
beteljesülnek *így* vagy *úgy*, emígy esetleg
vagy tán *amúgy* a jelenségvilágban,
melynek habja viszont, hisz tudjuk ezt is,
a mélyben működő áram szerint
izeg-mozog: a szükségszerűséget
nem csorbítja a megvalósulás
véletlene: az *így-e* vagy az *úgy*
érvényesül vagy az *amúgy* esetleg,
bólét iszol vagy hólét, egyre megy
az anyagcsere nagy folyamatában,
amelynek törvényei a maguk nemében
a megfelelő mozgásforma szintjén,
mint bármi más, a Törvényt teljesítik
így vagy *amúgy* és *akarjuk-e* vagy *sem*.

Hazafelé

1

A fűzfák haja, a vonat zaja.
A füzek eszelősen, a vonat ráérősen.
A fűzfák a vonatablakból,
a vonat a domb tetejéről.

2

Délután fölborult egy szék,
fölborult egy vitorlás.
Ez a megtorlás.
Amiért ide szöktünk.

3

A teraszról pedig,
a teraszról a tó, a hegyek, a néma ünnep.
Fölborult egy szék, eleredt az eső.
A teraszról pedig.

4

Onnan eljöttünk, ide szorultunk.
Innen a fűzfák, mi a domb tetejéről.
A vonat ráérősen,
a füzek eszelősen.

A lábról

Filozófiai töredék

*A témám: a láb.
Nem adom alább!*

Mindennek van lába, vagyis valami, amin áll.
De a lábnak nincs lába, csakis rajta állnak.
És ha történetesen lába kelne a lábnak,
vagyis eltűnne a láb, amin minden áll:
nos, a dolgok jórészt akkor is megállnak,
és amin állnak, hovatovább az nevezetne lábnak.
Kérdés mármost, hogy a lábra kelt láb viszont min áll?
Feltehetően van valami (nevezzük talán lábnak),
amin áll az a láb, amin mások immár nem állnak;
kétséges azonban, hogy e láb lábsága ekkor miben áll - -

Egy kívülálló, ha volna ilyen

Egy kívülálló, ha volna ilyen,
egy fejlett aggyal született csecsemő
vagy ama bizonyos marslakó mondjuk,
egy kívülálló, ha volna ilyen,
nemigen értené még,
miért a saját érdekében,
a saját no meg a világ érdekében,
a világtörténelem sőt a világegyetem érdekében
kíváncsi a
ajánlatos a
és nem kevésbé javallott a

Egy kívülálló, ha volna ilyen,
ha ilyen volna, hogy nem értené meg,
ha így értené, ez a kívülálló
nem is volna kívülálló egészen.

Egy még kívülebb álló inkább azt hihetné,
egy másik naprendszerből vagy az anyaméhből,
mindamellet az emberi nyelv - noha
legkezdetlegesebb - birtokában,
azt vélhetné e legkívülebb álló,
a szavak szótári, avult, hagyományos
jelentésére utalva azt hihetné:

mi sem kíváncsiabb, mint hogy a
mi sem ajánlatosabb, mint hogy a
és aligha javallható más, mint hogy a

A legkívülebb álló kívülálló
legkívülebből vélhetne effélét.

De mi, akik bizonyos tekintetben,
tudniillik, hogy a bőrünkre megy a játék,
belül vagyunk, és a kényszerű figyelemben,
mellyel legfelsőbb feletteseink kinyilatkoztatásait
kísérjük, nyelvérzékünk átalakult aképpen,
hogy immár közvetlenül észleljük a közvetett jelentést
a szavakban, mi a kiszabott terepen állunk
jobb híján, s egyelőre beérnénk
a dolgok nem legkedvezőtlenebb kimenetelével -
mi bizony hovatovább a kívülállás
fokozatait meg nem értjük,
sem orrunkat, hogy méltóan undorodnánk,
a metaforák szaga nem facsarja.

Mégis miben?

A bávaságban, butaságban,
szikkadt agyú szenilitásban,
a hihetetlen hülyeségben,
abszolút agyérelmeszesedésben;
talán még a marakodásban,
az összevissza kapkodásban,
a rendszertelen örületben,
a semmi sem lehetetlenben;
vagy a semmi sem lehetőben,
az általános temetőben,
a jó nyugalmas semmiben?
miben is, hogy valamiben?

Lélekben

Tetszetős elgondolás,
hogy létünk lényege nem itt zajlik (vagy vesztegel),
nem e piszkos lépcsőházakban kanyarog a falak
mentén,
felüdülve a páternoszterben (ahol van és amely
mindig elmulattat egy percre). S tekintetem, valóban,
kiröppen szabadon, tisztább egekbe,
„lélekben ott vagyok” - de hol is?
Mert gyakran tréfát űz velem,
amit, jobb híján, léleknek hívunk.
Hagyján az álmok, de a hídon, ébren,
egyszer csak zsupsz, le a mélybe.
Vagy téged, édesem. Bizony letaszítlak.
S egy pillanatra a vakrémület:
megtettem-e vagy sem? Lélekben bizonyára.

Négysoros

Üres jelenidőben állok itt
Várakozom de semmi se változik
Itt nem lesz eső csak gyűlik a por
Ha lesz vihar máshol valahol

Tengerpart

kihunynak a táj tüzei
a tengerparti szélben
szélfokozta esőben

hová is igyekeztem
itt csak a móló nyálkás
favázát a sekély víz

hová bennem a tenger
együtt kigondoltuk
apad fordítok hátat

mossa a móló nyálkás
szélfokozta esőben
nem ez nem az a tenger

azt hittem egyszer együtt
azt hittem rosszul hittem
látjuk meg mi ugyan nem

Verses levelezőlapok

Melpomenétől mit se várhatunk.
Nem jószándék, sem igyekezet hiánya bár,
hogy a márvány formákban soha többé,
soha a kristály szépsége szerint.
E kinőtt ruhákban vézna madárijesztők
volnánk, amilyet rángat a szél,
de madár ugyan egy se retteg.
Mégis, a játék ürügyén, barátaim,
elbíbelődöm a klasszikus
formákkal vagy a rím tökélyét
latolom: hibátlan disztichonokban
magánjellegű epigrammát
szerkesztve megkísértem a latin
eleganciát vagy - s remélem
nektek is örömtökre - tiszta
rímbe vagy ravasz asszonánca
foglalom a neveteket, e visszás
kor ellenében és szórakozásképp.

A nagy kapocs

Célunk, a végső, bár szándékokot
ellenünkre van, egyezik. A gúzs
rajtunk és rajtatok, higgyétek el,
ha a tekintetben különböző is,
hogyan az utóbbit - fájó kénytelenség! -
mi kötjük - óvó, óvatos kezekkel -
rátok, amazz meg a történelem
csomózza, mely - de kell-e magyarázni? -
nehéz ellentmondásokban halad,
végtére és épp ezért ugyanegy
anyagból készült. És a neheze
mirajtunk. Az áldozat - és kiért?
Fájó erényünk, a bűn látszata!?
Nem, menjetek. Fáj. Cserben - épp ti! épp most! -
hagynátok!? Pedig hát - különben
hogyan is lenne mód belénk marnotok? -
csak hogyan ne kelljen szorosabbra a...
Hisz már-már képletes csak! Ami volt,
ezért volt. Könnyű volt, azt hiszitek?
De kiharcoltuk, megvan. Bármilyen áron.
Nagy ára volt - nagyon meg kell becsülni.
Sok használat - hamari elköpás.
Hát ennyit. Még ez egyszer: békejobbom.
S a nagy kapocs, mely minket összefog,
közös célunk, legyen közös titok.

Éveink hozadéka

Mindenki elhülyül, nem a bölcsességünk
növekszik évről évre; újabb
rossz szokás társul a régiekhez,
és jobban is ingerel, mármint a másoké,
mint annakelőtte; a magunkét
számbavesszük magunkban, elítéljük,
hanem szabadon eresztjük a többiek közt.
Holott közben gyarapszik, kinél hogyan,
tudás és teljesítmény: érlelődünk -
de ember és a műve más-más körben köröz.
Egymásra utalva pedig, hisz olyan kevesen
egyívásúak, összejárunk
eltölteni a maradék időt,
átvánszorogni az ünnepek sivatagján;
szombat esték és vasárnap délutánok
karámjába terelődik a régi nyáj
most is, mint tavaly és tavalyelőtt,
és mint jövőre is nyilván, jövőre is.

Mint elszánt nevetés a régi viccen,
jelenlétünk fölhasan az ismerős
szobákban újra; mint a rettegés íze
a szürkülő ölelkezésben, visszatér.

A felnőttkor kezdete

Télikabátban, alatta viszont
pizsama, állsz egy idegen fürdőszobában, amely
hozzá jócskán katakombaszerű.
Ide vetett az álom önkénye, itt vagy.
Rémlik, volt egy múltad: ez a személy
felében-harmadában része volt valaminek.
Valami az ő része volt. Persze, a szerelem.
Ha már itt vagy, tisztálkodj. A makacs hús
törekedése hazája felé - visszaverve.
A víz hasznodra válik. A felnőttkor
kezdetét, igaz, nem ilyennek
képzelted. El sem fogadod
véglegesnek - azt már nem, soha nem!
De acsarkodásnak itt helye nincs.
Törülközz meg, várd ki a végét.
Poros húsodat a figyelmes patkányok,
vagy te végül a rejtett kijáratot,
de valaki valamit megtalál majd.

Vakáció

Mindenféle az ősz és
nincs ami maradandó:
négy nap - átvonul, csavarog.

Hitetlen villogásban
a habok
foszladozó szalagjai.

Sirályok a gazdátlan
halászpardon pihennek.
Bőrünk társalog a kihalt
homokon.

Hanyatló periódus

Samu, a fölfújható pingvin, pályafutása már
kapcsolatunk hanyatló periódusát tükrözi.
A rózsaszínű „palacsintamackó”
hosszabban evickélt, mielőtt
végképp letűnt a porondról. Igaz, egyszer

felgyújtották, de túlélte, csak
kicsit megpörkölődött. Tőled kaptam-e, vagy
megvettem, mert említetted, hogy szereted,
a „Bach d-moll kettősverseny Vivaldi a-moll
concerto grosso” lemezt, nem tudom. Mindenesetre
ebbe a rovatba tartozik, csak a másik
oldalon. A nők érzékenyebbek
a tárgyi tényezőkre. Meg aztán: egy lemeznek
önértéke van (legalább is), egy felfújható
pingvinnek csak szimbolikus.
Bachot, Vivaldit meghallgatjuk újra,
Samu a szemétre kerül. És akkor már
nyilvánvalóan nem is Samu, se „pingvin”.

Székek a Duna fölött

Az a két szék a maga módján
nem is volt csúnya. Kár, hogy a rugó
kiállt belőlük, és hogy a kárpit
olyan reménytelenül koszos volt.
De székeknek székek, sőt. Abba a lakásba?
Vittük tehát, jobbára a fejünkön,
az Orlay utcából az egykori
Ferenc József, ma Szabadság hídon át
a Ráday utca 2-be, ahol P. lakott
az idő tájt (nyomait lírája őrzi).
Egy szék is, hát még kettő, alkalmas
lehet sok mindenre. „Két költő a hídon,
fejükön székekkel” - elképzelhető egy
kép ezzel a címmel. Remélem, tárgyilagos
kép volna, nem valamiféle
átszellemítés. Az a két szék,
fontos, hogy ezt megértsük, semmiképp sem
glória a fejünkön. A híd közepe táján
- de nem azért, hogy bármit is bizonyítsunk -
leültünk rájuk. Különösen az egyik-
ből állt ki a rugó, nem tudom, melyikünknek
jutott az. Mindegy, aligha lehetne erre
a későbbieket visszavezetni. Kellemes
nyári este volt. Rágyújtottunk,
élveztük a lakályosságnak ezt a,
mondhatni, szokatlan formáját.

A székek aztán
egy darabig szolgáltak becsületesen: ők voltak a
székek P.-éknél. Hanem az ember
jobbra vágyik, mint ami van: a székeket
beadták egy kárpitoshoz. A lakást is
elcserélték, az elsőt kényszerből, a másodikat,

mert nem szerették. Manapság
ritkábban jövünk össze náluk. Sok minden
közrejátszik. G. elhagyta A.-t
(P. feleségét), aztán M. (B. felesége)
szakított velem, majd G.-től elvált a másik
M. (G. felesége) és hozzám jött (közben B.-ék
is különváltak), P. öngyilkos lett és azóta
félíg-meddig szanatóriumban lakik,
nem beszélve a világhelyzet változásairól,
és különben is: nincs hova leülni.

Dubrovnikban elromlott az idő

Dörgött, igen, dörgött a tenger
azon a szeles napon, dörgött alattunk,
ahogy verdeste a sziklát, időnként fölcsapott
egész a tetejéig, ahol feküdtünk,
még szerencse, hogy a nadrágomat
a fejem alá gyűrtem, legalább
az nem lett vizes. Fürödni persze
nem lehetett, előző nap se, azelőtt:
akkor utoljára, de hát honnan tudhattam volna, hogy
- hiszen alighogy fölfedeztük
az Abszolút Helyet, nem akartuk
habzsolni, így aztán épp csak az ismerkedés
kedvéért úsztam egy keveset - de hát
honnan tudhattam volna, most mondd meg, honnan?

Esély

Ha mint kísértet jönnél
a végképp befejezettből
talán tudnánk is egymással beszélni.

Egy darabig azt hittük,
kezdhetünk valamihez közösen.
Valami többre gondoltunk mint
aztán egyre kevésbé.

Veled
most nemigen tudom, mi van.
Az omlatag társalgás maltere
lett egy időben homályos tébolyod,
önpusztításod mutatványai
összeterelték a szétszéledő
magánfigyelmeket alkalmilag -
abbamaradt ez is.

Fülemben

az éjszaka csendje, mint
a sivatag homokját tépkedő szél,
állandó és közömbös. Itt vagyunk,
ne is firtassuk, hol. Te is,
én is. Hát beszéljünk egymással.

Rádiózás lecsószezonban

Akkor sokat hallgattunk rádiót, ha emlékszel,
többnyire nálunk, és mindig ugyanazt a műsort
ugyanazon az adón (közben egyre kevésbé
hittük, amit korábban sem - talán ha láttunk
halvány esélyt rá), a lányok vajaskenyeret
kentek a konyhában, paprika, paradicsom
volt bőven és olcsón, csak épp egy kicsit
fonnyadtan már: főzhettünk volna lecsót, de túl
sokan voltunk hozzá, gondold csak meg: néha
több mint húszan, abban a kis szobában!

Egy születésnap örvén

Szántó Piroskának

Amit mi ott műveltünk nálatok!
Ha meggondolom, fogadott gyerekektől
is képtelenség - például mikor
hatvankettő (vagy hatvanhárom?) december
hatodikán, a születésnapodon
hágott tébolyodott tetőfokára
heveny szerelmi háromszögelésünk,
konyak és vodka örvényeiben.
A cselekmény a régi pesti lakás
valamennyi zezzugára kiterjedt.
„Kinn találsz a szekrényben”, mondtad M.-nek
egyszer, mikor a keresésemre indult.
Na és a konyha, ahova „segíteni”
felváltva vágattunk ki hozzád:
hogyan készülő szendvicsek fölött
mit zokogott el válladon a másik,
tetézve V. Öcsivel, aki krónikus nőhiánya
keservét fojtotta alkoholba,
miközben odabent Z. a nyakkendőkötés
új, olasz fortélyára okította
házigazdánkat s szellemi atyánkat
- felejthetetlen pantomim: a mester
mint ügybuzgó tanítvány; de nekem

a legkedvesebb képem róla az,
ahogy jóságosan szemérmes, együttérző
elnézéssel átcsőrtetett a hallon
egymásba gabalyodott párosunk
mellett, mikor először, de korántsem
utoljára (például a szekrényben is)
egymásra találtunk. B. gentleman mód
végig nem látszott észrevenni semmit.
Én egyébként többszörös mámoromban
neki is örültem, a barátságunk
megújulásának, az Eliot-kvartettek
friss fordítása fölött fejünket
összedugva. „Ezek jobban szeretik egymást,
mint engem”, panaszkolta neked M.
és később a fürdőszobában nekem is.
Volt aztán még a „Musztafa”-zenére
előadott táncművészi mutatvány,
V. Öcsi orrvérzése (orrba rúgtam),
Z. Kabost utánozta nagy tökélyel -
de közben végig az egész lakáson
lelkiéletünk lidércfényei
lobogtak, s te ide-oda cikáztál
mint békeangyal, vagy mondjam-e inkább,
hogy terelgettél, kotlós a csibéit,
akik azóta, idestova húsz év
alatt savanyú fel-se-nőttekké
fajzottunk el - ugye, hogy képtelenség?

Epizód

A karácsony előtti heveny
bevásárlások szétevező
idején egy aluljáróban
összefut három ember,
tisztázódik egy félreértés,
további útirányok,
egy régi ünnep fénye
is szerényen odalobban,
minden úgy látszik rendben,
ketten még együtt mennek,
betáplálódnak a mozgólépcsők
szállítórendszerébe,
megtöltendő szatyrakkal
kiköpi őket a szerelvénnyel,
még néhány szó a tolongásban,
és kezdődhet a visszajátszás,
és a miért nem, hát miért nem.

„Kulcsok és kérdőjelek”

A kulcsosomót bennhagyom a zárban,
mikor itthon vagyok. Legalább tudom, hol van.
Most viszont nincs benne, tehát nem tudom.
Nem tudom, hol van a kulcsosomó. Ha csönget
valaki, nem tudom beengedni. Bár
nem valószínű, hogy csönget valaki.
Vagy lehet, hogy csönget valaki, de nem akarom beengedni.
Viszont lehet, hogy én akarok elmenni később,
és akkor ki kell nyitnom az ajtót, hogy kimehessek,
és be kell zárnom, miután kinyitottam és kimentem,
hogy más ne jöhessen be. Bár, mondom, nem valószínű,
hogy bárki is be akarna jönni, sőt az se, hogy
én elmenni akarnék.

Őslények egymás közt

Mi már csak ittmaradunk, ahogy nézem,
e lehetne még rosszabb is vidéken,
aminél máshol is van sokkal rosszabb,
és itt is lesz még, ott egye a rosseb:
nekünk se erőnk, se időnk, se kedvünk,
mi bizony az őskorban megrekedtünk,
s biztatjuk egymást: Tarts ki posztodon,
nem tart örökké, derék masztodon!

Horác

Jó bizony, jó az, ha meleg szobád van,
most, hogy az idő ilyen őszbe fordult.
Csak egy kattintás, s duruzsol vidáman
a gázkonvektor.

Holnap aztán majd! De ki nem szarik rá?
Most a most van csak, az üveg kitart még.
Isten éltesen, ez a vodka nem rossz,
Flaccus, öreg csont!

Don G. dong

Ha engem ezek itt feldarabolnak
- Ez az enyém! Ettől eddig nekem kell! -
Kimért vagyok. Csak osztozkodjatok,
de közben én hadd alszom. Álmaimban
kimondhatatlan gyengédséggel érünk
egymáshoz, ami át- meg átsugárzik
ebből amabba, és viszont. Viszont:
viszont...

Holtpont derűje

Csak fejben forognak a verssorok,
elmúlik egy hang, félreáll az útból,
de hol az út, és hol, aki menne rajta?

Hallgattuk a madarakat a kertben,
és a szigeten, körülöttünk a tenger,
de volt egy hang - a gazdáját ma se tudom.

Miért ez köztünk? Hó és újra hó,
és ki tudja, mi van alatta, bezzeg
ha lucsokká romlik, majd, majd - csak csínján.

Ma megint húz valami. Merev vállal
járkálok. El kell számolni maholnap.
Tevődik ez s az - helyre-e? tönkre-e?

De az idő kimetszett szívvel ujjong,
vak sugárzásban, a holtpont derűje:
áll, megáll - maradjunk ennyiben most.

Amíg ide vissza

Amíg ide visszataláltat
szanaszét széledtedből
egy pontba összerántva,
amíg átsöpör rajtad, kisöpör,
levált súlyok fölé dob a gyönyör
átfényesülve - édesem! édesem! -:
portalan, tiszta térbe
tódulhat be, akármi.

Hadrianus-változat

Réz Pálnak

Te csellengő, incselgő lelkecske,
animula, mulattass, mulandót,
félbe a tréfáidat ne szakaszd,
testem vendége, útitárs,
kószácska, kedveske, ne kerekedj fel
sápatag, sivatag, hallgatag
helyekre, te lengeteg, ingatag,
hol van hiszen, hol még, mikor
elnémul a, vakul a, kondul a
hang, a szem, a harang?

Jégcsapok

Mindenben élet fodrozódik
a jobb percekben. Te csak ne legyintgess.
A jégcsapok is! fűrtökben, figyelj,
szikráznak szeretetreméltón,
bár szél süvít, és
kétes szándékok hópora alatt
roskad az erkély.

Addig is

Elégedjünk meg mára ennyivel
hiszen közel
hiszen közel az éjfélnapra nap
s egy beíratlan pirkadat
mikor majd rátérek a helyes útra
amely a csúcsra
most ennyivel de mennyivel
fölém miféle csillagaival
miféle mennyi vel

Kutyára dér

Új versek

A katéterre várva

(Alkalmi vers)

Ha elfelejteném, hol élek,
naponta figyelmeztetnének
rá körülmények, események,
no meg az úgynevezett lélek.

Most épp a szív, a szív ügye.
Katétert dugnak majd bele,
mert elvásott valamije,
vagy elhalt, vagy mi a fene,
s mert az EKG erre vallott,
hogy tisztán lássuk át a bajt ott,
invasív vizsgálat javallott:

egy pompás gép szivembe fel
csövön át festéket lövell-
ne, ha nem romlott volna el.

Villanella

A szélirány szerinted kedvező?
A szélirány nem érdekes szerintem.
Zsugorodik a zsugori idő.

Úgy képzeled, van benned még erő?
Legalábbis jó lenne benne hinnem.
A szélirány szerintem kedvező.

Ha majd idézik, tudják még: ez ő?
Fordul olyan bizonytalanra minden.
Zsugorodik a zsugori idő.

A huzattól, szemed hogy nedvező?
Ajtón, ablakon átfúj, zúgva kinn, benn
a szél. Irány? Szerinte kedvező.

S ha nem lesz többé hosszú ó meg ő?
Előbb-utóbb amúgy se, még rövid sem!
Zsugorodik a zsugori idő.

Kívül tágasabb. Belül csak a bő!
De merre mégis? Se gatyám, se ingem.
A szélirány szerinted kedvező?
Zsugorodik a zsugori idő.

Első mesterem emlékezete

1. Látogatás

„Megmondjam neked, mi a kompozíció, fiúúú?”
Egy hatalmas, félhomályos szobában
írásztala mögött lobogott, görnyedt,
s olykor nagyot köpött egy bádog köpöcsészébe, amit
az íróasztal egyik fiókjából vett elő.
Én a Mesternek akkor műveit betéve tudtam, és
ő a szívébe fogadott. „Ez a fiúcska, látja,
be van avatva” - mondta hitvesének,
aki bejött egy percre, hogy tájékozódjék
a vacsora felől. Majd búcsúzóul: „Ide meg vagy híva, fiacskám,
egyszer és mindenkorra, jól jegyezd meg:
generál meghívás! Ott, arra menj ki,
és szólj, hogy hozzák a levest.” Egy fél év telt bele,
amíg föl mertem újra hívni. Őszutó volt,
sötét utcákon loholtam a Pasarétre,
elkészve, mert soká nem jött a busz,
vagy eltévedtem... Mindenesetre tíz vagy
tizenöt perccel a megadott időpont
után értem a házhoz: néma volt,
sötét, rejtelmes és meg nem nyilatkozó.

2. Álom

...S fölkerelkedtünk mind, hogy lássuk őt, fiúk és lányok is,
erdőn, tisztáson át, s egy műhely szerszámai közt - házának mintegy
előcsarnoka volt az -
megoldott saruinkat a fal mellé sorba letettük...
Hol s hogy jutottunk színe elé végül is, már nem tudom,
se hogy miként is történt meg találkozásunk,
csak azt, hogy eltévedtem, elvesztettem társaim,
bolyongtam és kijáratot keresve óvakodtam
alagsori, boltíves folyosón... s ott ért a szörnyű látvány, melytől vérem
megfagyott: a pincebarlang
nyirkos kövén, egy benyílóban, hófehér
hálóingben feküdt az agg Mester, titáni
tar koponyája hitvese ölében,
ki azt fölébe görbedvén kezébe fogta,
s nagy falatokat harapott belőle!
A költő vinnyogott, akár egy bőregér...
Kővé meredten kapkodtam szemem,
hogy merre volna menekülni út,
ám észrevett. Föl pattant és felém iramodott!
Én futni többet úgy már nem fogok,
de ő váltig nyomomban, s szörnyű átkok
bugyogtak ajkán, mígnem végképp elhagyott erőm... és utolért,
és tenyerébe köpvén, nyálát széjjelkente hátamon.

Egy csobánkai kertben

Sírfeliratnak

Jó itt, jó egyedül. Ide nem jön senki utánam,
tücskök, lombzene közt békén nem-lehetek.

Egy formaképlet kipróbálása

Nincs itt velem más széles ez ég alatt,
csak a fücsomók;
domb-völgy kezet ráz, béke, harangszavak,
tovaszálldosók.

Láttam, lebegtem, minden anyáskodón
kerített körül,
tudtam, helyettem él-hal: enyém a trón,
amig összedül.

Dallampróba

Nem az én szavam
nem az én szivem
nem a vége van
csak az elhiszem

csak az add tovább
csak a hagyd minek
csak a túlvilág
csak a nem hiszek

de ha itt vagyok
de ha nem leszek
de ha felragyog
de ha senkinek

Ha ott élhetne

Ha ott élhetnék! Szelidült morajjal
ablakomban a tenger találkozása
a partszegéllyel. Sziklák heverészni
ég-víz közt. Mintha repülni tudnék.

Megülnék este kis kőtereken
a tengerlehelettől borzolt
árnyékban, jólelkű nyüzsgés
közt, vonzódva, oldalt.

Szándék, szinte szándékolatlan,
teljesedésbe csúszna. A képzelet,
mint egy madárraj,
meglódul, megtelepszik.

Elégiamorzsa

Hogy elvetemülnek az ablakok is!
Az idő hogy előcsalogatja a rosszat.
A másik, a tarka világ befelé pörög el,
csak a gáz szaga szálldos utcahosszat.

Álom, mértékkel

„édes Csalatás! öledben”

B. D.

Míg a háttérben kutatásait foly-
tatta két altárs, a kopott szalonban
főnökük halkán velem üldögélt el,
és eleinte

azzal bajlódott, hogy a lelki élet
finomabb húrján összehangolódjunk,
majd az asztalnál, hogy aszondja, játsszunk
karleszorítóst.

Nagy melák ember, agyonütni nemcsak
az időt tudná, de nem és nem adta
bele - legfeljebb - de nem, én úgy éljek,
fél erejét se!

Vissza kellett hát magamat - odáig
ment el ez - fogni: hogy az összekulcsolt
két kar billegett ide-oda, mint egy
tétova inga.

Képződmények

Ablaktáblában túlnani háztetők
derengnek rá az inneni könyvsorokra,
kémény peremén Saint-Simon lebeg,
Sophokles a tető alatt, Spiró,
Az ikszek, mintha az ablakon
szeretne bemászni a szemközti lakásba,
holott bezárva, a szép háziasszony
most nem öntözi a muskátlikat.
Szerb Antalt az erkélyrács szeli ketté,
Thackerayt átjárja a függöny.

Te megjelenysz-e?

Milyen kristályos, tiszta reggel!
Minden olyan, mint amit egy
lángész ihlete rendezett el,
átlényegítő égi kegy.

A rács, a rozsdarágta, benne
megváltatik, rátűz a nap,
s mintha egy dallam része lenne,
fölszeng a hámló vakolat.

Így kezdtem, régies modorban,
versem, napom. De nem tudom,
meddig jutok. Hová akartam?
Te megjelenysz-e féluton?

Szokás szerint gyáván kitérnék.
Bízom, hogy segíteni fog
ez a kényelmes, ósdi mérték,
amelyben araszolgotok.

Vagy mondjuk inkább: ringatózom,
ó istenem, a dallamán?
Fülemben réges-régen óvom,
akárha mindig hallanám.

Talán kisöpri, tán kimossa
azt a szorító valamit,
ami nem tágít napok óta,
mellemből gyomromba szökik;

talán feloldja, felderíti,
talán elő is áll vele -
hát szólj, te dallam, mint a kinti,
a napvilág tündöklete!

Mióta vágyom benned élni,
beléd veszteni el magam,
nehézkés létem elcserélni,
illanni el, anyagtalan.

Mióta, hogy bennem rekedtél,
tétova, tiltott szerelem;
hogymás ellen össze-eszmél
egyik felem, másik felem.

De most a nap süt. Mint a régi
versekben, visszaintene:
kristályos, tiszta reggel - égi
kegy - és te megjelenysz, ugye?

Félálom partja

1. változat

Előhemzsegek. Felszakad a köd.
Jó nekünk tudni, barátom, felőlük?
Vagy eltüntetjük őket, tán *lelőjük*,
hogyan ne foghassunk velük törököt?

El mindamellet magam terülök.
Mettől meddig, tétova temetőjük?
Ha átláthatnám, végük el mitől üt!
Minek? Úgyis hurokra kerülök.

De hogy színt valljak? Nem oda Buda!
Párnát, puhát, nyújtóztató nyugalmat!
Hogy mertem ennyit is csak, kész csoda.

Hogyne aludna tovább, aki alhat.
Így van ezzel bárki, én is - te nem?
Jó is: lecsukódik már a szemem.

2. változat

Kerítenek be. Szakad fel a köd.
De hát sejtettem. Tudtam én felőlük.
És most, öreg? Mindegyiket lelőjük?
Vagy osonunk a kelepcek között?

Amit felköthetsz, jó, ha felkötöd.
Egy rossz lépés lépen ragaszt. A török:
esel bele. Nem finnyás amatőrök.
Hát én? Egy vérdíjas, egy körözött?

Talán beáshatnók magunkat itt.
Az idő - akárkinek - dolgozik.
És minden jó, hogyha a vége jó.

A jobbik győz, a rosszabbik kidől.
Kurázszi, élelem, muníció?
Elegem, az van. Kérdés, hogy miből?

Egy közös dal emléke

Avar kápolna dombtető
Széljárta melankólia
Hogy múlt legyen a múlt idő
Először el kell múlnia

Hogy rátaláljon ez vagy az
Kivárni mint a múmia
Még négy-öt hónap és tavasz - -

*

Négy-öt ha év is az se sok
De nem vagy ott de nem vagyok
Mi ketten csak ma és csak itt
Ez a nagy fény még megvakít

Szerencse hogy a nap lemegy
A vízen ott sötétlik egy - -
Már nem   Sehol se
Már soha
Széljárta melankólia

„És mást sosem”

Aztán az országútról letértünk
a hegy felé az új betonúton.
Micsoda villák! Balra kanyarodtunk,
itt még most alakult csak
az új tájkép. Majd keskeny, hosszú
kapaszkodó jobbra, elegáns villasor
mindkétfelől. De ahogy a szürkület
ereszkedett lejjebb, a fénnel
együtt apadt a fényűzés. Eleinte
csak itt-ott, szinte lopva
egy-egy parasztház. Meredekebb lett az út,
fák gyűltek mellé, több s több,
hol vagyunk hát - ez már talán
nem is a világ, azt gondoltad,
abban az erdőben azon az utcán,
egy film pereg, benne mi, azt gondoltam,
álomdíszletek között kézen fogva,
csak még, csak még, tartson még, meg ne szólalj!

De szűrődött felénk már a finálé.
Elapadt az út, és az erdőben, külön, ott állt
a legeslegutolsó ház a világon,
és zengett.

Kis vályogház, szerszámok a falnál, szénaboglyák,
és az ablakon dőlt ki a zene,
tombolt az erdőn!

Brahms volt, semmi kétség.

Mert aztán persze megszólalt a bemondó,
és aztán persze mi is hazamentünk,
és az egy hetünk éppen befejeződött,
és nem lett egy napunk se több azóta,
és *ezt* hogy is lehetne még egyszer, és mégis,
mégiscsak.

Időn kívül

Nyáron talán egy kert adódik.
Felfüggesztve az elkerülhetetlen.
Egyedül ébredek: de jó itt!
Csak mért is nem lehettek mind a ketten?

A robbanás előtt

Gyötrő évszak, nem bontakozik belőle
valami élhető, élvezhető. Csupa nyálka,
ónos eső, megcsökött, rigolyás rosszkedv.
Kétszer is meggondolod, kimozdulj-e.
Vagy egy szót hogy kiejts-e, akár egyet.
Pedig - pedig - pedig - (mi ez? nem, hallod?)
Kerülgetjük csak egymást, méregetjük.
Az óra tátog, felforr a teavíz.
Valahol - makacsul nem halljuk - makacsul ketyeg.

Egy szekrény előtt

A szekrényből kidőltek a ruhák,
ő bevallotta, hogy már nem szeret.
Mihez kezdek az életemmel?
Jön a nyár, és?
Leborultam a földre,
rám hullt egy lepedő,
így jó lesz, így jól van.

Felhők

Vattatömkeleg - ezüstbánya -
a felhők! Odanézz! - Jó, jó,
azt mondja, de micsoda kosz mindenütt,
undorító. - Az üveges verandán
valaki ült, látogatók
ténferegtek a nap roncsai közt.
Vendég voltam-e itt vagy házigazda?
Minden pereg szét. De a fákon
odafagyott hókristálytömbök,
és a felhők, a háttérben ahogy

Kutyára dér

A víz alatt, ott jó élet folyik.
Magunkra húzzuk, mint egy takarót,
csak nem szabad, hogy bármink is kilógjon.
Valakit mégis mindig észrevesznek,
de elsimul. Fönn éhínség, mi meg
eszünk-iszunk. Ám nő a féktelenség;
a vízpaplan, hiába rángatom,
elcsúszik. Már a habok tetején
ott siklik a megtorlás hírnöke.
Aztán a terror, öldöklő hadak.
Szárazföld, a rideg tények világa.
Ijedelemben dermedt csecsemők
a kaszabolás kellős közepén.

Régi holmi

A régi holmim ott maradt a házban.
De megvan-e még az az emelet?
Hogy én ott mennyit óvtam és vigyáztam,
amim maradt: a legszebb telemet!
Amim maradt belőled - mibőlölünk,
se közelebb hozzánk, messzebb se tőlünk.

A régi holmi ott maradt a házban,
ezt álmodom, és el is indulok.
Helyén talán csak holdsütötte váz van.
Éjfél mutatnak épp a mutatók.
Az emelet megvan, de nincs bejárat.
Olyan halotti - lakják ezt a házat?

A régi holmi! Csak egy macska jár ott.
Az erkély felől van a bemenet.
A múlt a mostra mélán visszakárog.
Az asztalon egy Jékely-kötet.
A hó csikorgott, és a buszra várva
szívünket lestük: támadt benne lárma.

Legszebb telem. Két markod összetetted:
hullana bár ekkora hópehely!
De hát én holmi fennkölt képzeteknek
a rabja voltam: nincs számomra hely,
téged szeret a legjobbik barátom.
Az ajtó itt be van falazva, látom.

Becsület forgott fenn. Hazudni, csalni?!
De elfogynak a kijátszott aduk.
Sicc, macska! Ott az erkély. Elinal - ni,
itt van megint. Kűszöb alatt a lyuk.
Persze hogy aztán ráfanyalodunk csak,
s már úgy vagyunk, mint törzshelyén a kuncsaft.

De hűlt hamut mi haszna felkotorni?
Talán parázslík benne még titok?
Mi szél hozott ide? És hogy jutok ki?
A macska módján sajnós nem tudok.
Az éjszaka előbb-utóbb elolvad.
Majd jönnek értem? És ki jön? Te hol vagy?

A régi holmim itt maradt a házban.
Olyan egyszerű. Minden a helyén.
Talán csak a tükör miatt csináltam.
Ki is vagyok? Egy biztos: itt ez én.
S neked nem kell se jönnöd már, se menned,
amíg az éj tömbjei töredeznek.

Rosszkedvem tele

Az idő el van telve önmagával,
nem látom át, hogy férhetnék bele.
Az ilyen eszmék futtatása rám vall.
Nem akar múlni rosszkedvem tele.
Tövig égnek, Fülöp király, a gyertyák.
A nap halad, az éjjel is halad.
A menetrendet aránylag betartják.
Én elmászkálnék, mint a bogarak.
Ha pedig az úgynevezett valóság,
ez a gyanús küllemű idegen
ide tolja a képét, „Hogy a kórság!”
vágom hozzá, „Most mit jön itt nekem?”
Mint igazgató a főkönyvelőhöz,
ha kellemetlen aktákat előhoz.

Ezt álmodtam

Nem tudni kik megszállták Budapestet,
s begyűjtik mind, akinek nincs jegye
a holnapi nem tudni hogy mire.
Azt mondják, van itt egy pénztár, keresd meg.

Nem lelem, persze. Másnap van. De lám, egy
mentőautóra fölkapok. Ez ő,
a kormánynál, ismerem, rendező,
dolgoztunk együtt. Kérdezem, hová megy,
hát a reptérre: menekít. Hamis
„kilépőjegyet” kapok magam is.
Egy rovatban - utazás oka -: KÁLYHA.

Hát hogy otthon felrobbant! - magyarázza.
Egy másik: célja. Kacsintva felém les.
Ide is egy szó írva csak: REGÉNYES.

I'm sorry

Én még ilyen visszafogott pasast
(fiút?) nem láttam! - mondta A. nekem.

Ha akarom, akár bóknak vegyem:
elvégre magában foglalja azt,

hogy van mit visszafogni. De hiszen
meg is mondta. Mi több, tudatta, last
but not least, hogy épp ez a *mi* maraszt
figyelme látkörében (azt hiszem).

Félek, nem az a kérdés, hogy mit én,
inkább az, hogy engem vissza mi fog,
s mi nem fog *össze*. Mert tény, ami tény:

kifele - és mióta! - borulok.

Nincs méltó ok hát a kíváncsiságra.

De azért köszönöm, Angéla drága.

Színház után

Nézelődtem a sokadalomba tegnap,
és rájöttem, hogy csakis téged akarlak.

Nem számít, hogy a lábad csámpás,
hogy nem kenyered a világi illem.

Szépek, csúnyák ott jöttek és mentek,
vártak egymásra, fiúkhoz odabújtak.

Mind csak azt lestem, felbukkansz-e,
hátha nem vagy mégse a tengerparton
nem velem, aki ezt is elrontottam.

Hátha nem úgy van minden, ahogy van.

Döntetlen

Elvesztettem a peremet.

Leültetnek. Túlterjedek.

Tombolnak, tűnnek évadok.

Éldegélek: halogatok.

Koncert után

Hangok kizengve, a taps elült:

most hát mehetnénk bárhova együtt is.

Te elszaladtál, a kedv kiszárad,

milyen bolondság - ez az este: lyuk,

s cérna bevarrni - hol? És mi is ez?

Nevetség, mutatkozik igemód:
cérna, ha tudna - hát ne vessünk,
vessünk, ne? Ki mint: úgy arat,
vagy ha ágyát, álmát alussza úgy.
A szó bukdácsol itt, szó ami szó.
A rossz mögött holott lapul a jó.

A rímszálak elkötése

Itt minden fakad, minden rügyezik.
Nem, az már nem mondható el, hogy élnék.
Micsoda kacifántos ügy ez itt.
Meg volnék, igen, halva. Csak valahogy
kimenőt kaptam. Főhet a fejem:
hogyan lesz a vissza? *Lesz-é a vala* hogyan?
Jegemen
ütődött én-lék.

Elromlott szerkezet

Itt egyedül csípnek a szúnyogok.
Isten, Isten, az az éjszaka kísért.
A késért indult ki, a konyhakésért.
Felgyültek a, felgyültek az okok.
Vért akar minden. Nem láttam mióta.
Itt lakolok, ki se látszom alóla.
Alóla ki, alóla ki, a lóláb.
Az alóla alól a még alólább.
A kés. Ne késs. Jó, hogy utánamentem.
Helyettem már ütőerét nyiszálta.
Közben ruhát nem volt mód fölvehetnem.
Ami él, az kicsorbul, anyaszülte.
Aludj, aludj, bolond, bolond, aludj.
Elzűmmögött - végződhet is dal úgy.
Ad infinitum éltünk volna ad hoc.
Ok-ok... Csuklasz? God, Gott, God, Gott - mi kattog?

-&-